

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

tiam, Matth. 10. vers. 19. Sequere igitur cum piscatoribus hęc vocationem Christi, & fidelis esto in minimis, tunc constituet te Do-

minus super multa, Matth. 25. vers. 21. Hoc mihi & tibi concedat Christus Jesus ter benedictus in secula, Amen.

In Die S. Thomæ.

Evangelium Joh. 20. vers. 24. 29.

Refert Moses Gen. 45. v. 26. & 28. de Jacobo Patriarcha, quod cum filii ejus ab itinere frumentationis reduces ipsi nunciassent, Josephum adhuc superstitem esse, & in terra Ægypti regnare, credere, illud præ gaudio non potuerit, sed potius somnium se audire existimaverit, donec post aliquot ipse dies suis oculis eum conspicatus sit; ubi exclamavit per *Exoritur* quasi pio admirationis sensu: Jam latus moriar, quia vidi faciem tuam.

Simile quid contingere videmus in hodierno Evangelio. Postquam enim reliqui Apostoli Thomæ Collegæ suo enarrant Christum à mortuis resuscitatum omnibus sibi redivivum apparuisse, credere profusus noluit, donec tandem suis eum conspiciens oculis & manibus contrectans octiduo post gaudio & stupore plenus exclamat: Dominus meus & Deus meus, q. d. Si tantâ polles virtute, ut crucifixus & mortuus proprio Marte resurgas, meus deinceps Dominus eris & Deus, cui serviam & confidam in seculum.

Accingemus nos sine ulteriori præfatione ad ipsius historię explicationem, quæ duabus partibus absolvitur, ut sunt:

I. *Lapsus Thomæ detestabilis.*

II. *Sublevatio Christi amicabile.*

J. J.

EXEGETIS.

Turbula seditiosæ factionis, Core, Da-

than & Abiran Deus tollere, inque laminas producere, & in altari suspendere jubet, Numer. 16. v. 38. Ita Thomæ incredulitatem quotannis repetit Ecclesia ad memoriam & correctionem, ut lapsus majorum sit tremor minorum. Hinc Bernhardus: Plus nobis, inquit, prodest Thomæ dubitatio, quam aliorum fides, dum per hoc exemplum quasi excitamur, ut incredulitatem cane & angue pejus fugiamus, & in vulneribus Christi nos abscondentes ad vitam æternam conservemur.

Tria autem circa lapsum Thomæ consideranda veniunt

I. *Persona notatio*, quæ describitur

1. *Ratione nominis*. Dicitur enim Thomas græcè *διδυμος*, latinè gemellus, quia cum fratre alio uno eodemque partu in lucem prodit, quales gemelli etiam Esau & Jacob fuerunt, Gen. 25. v. 24. mentis ejus sit Matth. 10. v. 3. Marc. 3. v. 18. Luc. 6. v. 15. Act. 1. v. 13. ubi reliquis Apostolis annumeratur, itemque Joh. 11. v. 16. & Joh. 14. v. 5. 6. Hoc nomē accepit Thomas in circumcissione, nec mutavit postea ad Apostolatam eventus, quod Pontifices Romani in usu habent. Autor fuit *Sergius II.* Is cum in baptismo sibi impositum haberet *Osporci, Seruissel*, ignominiosum sibi existimans, *Sergium se nominari voluit*, quam consuetudinem reliqui Pontifices imitati sunt omnes excepto uno Marcello, qui de mutando nomine ad-

S s 2

moni-

*Vid. infra.
part. 3. pag.
536. a.*

monitus scitè respondit : nec nomen, nec mores: Marcellus fui, Marcellus ero. Hoc ipso satis declarant, quod cum nomine simul fidem abnegaverint. Hic nominat se Bonifacium, qui per dies vitæ nihil boni operatus est, ille nominat se Innocentium, qui multis peccatis obnoxius est, iste nominat se Clementem, qui tyrannico animo fideles exagitat. Huc pertinent omnes illi, qui patrii soni pertasi Græcam mollitiem in nominibus affectant, quod de Judæis Josephus commemorat, quorum Pontifices tempore Maccabæorum græca nomina assumebant, & Jafones, Menelai, &c. appellari volebant, 2. Macc. 4. v. 7. seqq.

2. *Ratione muneris.* Dicitur enim unus ex duodecim. Quanquam enim tum undecim saltem erant Apostoli, quia Judas abierat in locum suum, Act. 1. v. 25. nihilominus respectu primæ institutionis appellantur *si duodena*, quia numerus duodenarius à Christo non sine causa ordinatus & consecratus est, ut impleretur typus duodecim Patriarcharum, qui Ecclesiam Judæicam plantarunt, Gen. 35. v. 22. duodecim fontium, in Elim, qui porum præbuerunt populo Isrælitico, Exod. 15. v. 27. duodecim præfectorum Salomonis, qui domum ejus procurabant, 1. Reg. 4. vers. 7. duodecim exploratorum, qui fertilitatem terræ Canaan populo deprædicabant, Deuter. 1. vers. 23. &c. duodecim boum, qui mare æneum in templo Salomonis portabant, 1. Regum. 7. vers. 23. &c. hinc statim post ascensionem Christi ad cælos Matthias in vicem Judæ adoptatus est, Actorum. 1. vers. 26.

Apparet hinc, quando vel ex Doctolibus vel ex auditoribus quidam deficiunt, quàm facilè Deus rupturam illam resarcire

possit, quod jam dudum in Saule, cui Davidem, 1. Sam. 13. v. 14. & in Judæis, quibus gentes substituit, effectum dedit, Actor. 13. vers. 46. Non igitur despondeatis animum, vos mei, quando videtis periculosis hisce temporibus multos ab Evangelio deficere, & characterem bestię assumere, conservabit sibi Deus aliquod semen, nimirum septem millia, qui genua non flectunt coram Baal, 1. Reg. 19. v. 18. & si vel maxime omnes deficerent, potens est ex lapidibus sibi filios suscitare, Luc. 3. v. 8.

II. *Incredulitatis generatio*, quæ inde originem trahit, quod ipso resurrectionis Dominicæ die Apostolorum congregationem neglexit, nam non erat cum eis quando Jesus venit, inquit Evangelista.

Caveamus igitur, ne ab Ecclesia nos subducamus, Eb. 10. v. 25. sed lætemur potius cum Davide, quando cultum divinum visitare debemus, Psal. 42. v. 5. 122. v. 1. ubi enim duo vel tres congregati sunt in nomine meo, inquit Christus, in medio sum, Matth. 18. vers. 20. ibi sonat verbum vitæ, Joh. 6. vers. 68. per quod accenditur fides, Rom. 10. v. 17. sine quo impossibile est Deo placere, Ebr. 11. v. 6.

III. *Effrenata perseveratio.* Eousque enim progreditur in sua incredulitate, ut nullâ ratione sibi persuaderi patiatur, Christum resurrexisse, sed potius contradicit reliquis suis collegis, dum hi resurrectionis Christi veritatem lato ore ipsi annunciant, & expressè ait: nisi videro in manibus ejus vestigia clavorum & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Vox certè stupenda & impia, si spectes

1. *Subjectum personale.* Thomas enim unus erat ex duodecim, quem Christus ipse

in

cf. Luc. 22.
30. Matth.
19. 28.

in schola sua concionibus eruditis & miraculis concomitantibus informaverat, qui etiam viderat suis oculis, quàm facile esset Christo mortuos suscitare, & exemplum Lazari adhuc in recenti memoria habebat, Ioh. II. v. 43. 44. nihilominus omnem fidem derogat Apostolis reliquis, dum Christum resuscitatum se vidisse & loquentem audivisse ipsi annunciant.

Videtur hinc dilecti, quod nemo sine crimine vivat, sed justus etiam septies in die cadat, Prov. 24. vers. 16. nam inter sanctos non est integer, Iob. 15. v. 15. 16. quoties igitur legis in Scripturis de Noæ temulentia, Gen. 9. v. 21. de Lothi incestu, Gen. 19. v. 36. de Mosis homicidio, Ex. 2. v. 12. de Aatonis idololatria, Ex. 32. v. 4. de Davidis adulterio & homicidio, 2. Sam. 11. v. 4. seqq. &c. humilitatem sectare & cogita: Si sit hoc in viridi, quid fiet in arido? Luc. 23. v. 31. adeoque cum tremore & timore operare salutem tuam, Phil. 2. v. 12.

2. Obiectum reale, peccatum nimirum, in quod prolapsus est Thomas, hoc est incredulitas, mater & radix omnium peccatorum. Non enim vult credere Deo Patri, qui resurrectionem Filii sui ab æterno decrevit. Non vult credere Deo Filio, qui hanc ipsam in diebus carnis suæ sapius promisit. Non vult credere Deo Spir. S. qui per Prophetas locutus est, & varia de hoc articulo vaticinia edidit. Non vult credere S. Angelis, qui resurrectionem annunciaverant. Non vult credere tot fide dignis & oculatis testibus, qui ipsum viderant & palpaverant. Adhæc pertinaciter in sua incredulitate obdurat per totum ostiduum, & nisi ocularem demonstrationem admittere cupit.

Ergo prudenter ambula, ne & tu tente-

ris, Gal. 6. v. 1. sistas vide ne cadas, 1. Cor. 10. v. 12. & in primis fuge incredulitatem, quæ fons est & origo omnium aliorum peccatorum. Cur blasphemiarum increbrescunt? quia nemo credit secundo præcepto, ubi Deum omnibus qui nomen ejus in vanum ducunt, certissimam pœnam comminantur Ex. 20. v. 7. Cur Sabbathum violatur undique, & conciones verbi divini à multis pro nihilo habentur? Nemo est qui credit tertio præcepto, ubi sanctificatio Sabbathi præcipitur. Cur fornicatio & adulterium pro peccatillo à mundanis reputatur? Non credunt sexto præcepto, ubi Deus à nobis exigit castitatem in verbis & operibus, ut unusquisque conjugem suam amet & honoret. Idem de reliquis peccatis iudicium esto, quæ omnia ex radice incredulitatis suppullulant. Proinde eum faciles sumus ad seducendum, debiles ad operandum, & fragiles ad resistendum, necessitas efflagitat, ut quotidie cum Apostolis pro fidei incremento & stabilimento sollicitemur: Domine adauge nobis fidem nostram, Luc. 17. v. 5. & cum Patre lunatici: credo Domine, sed tu succurre incredulitati meæ, Marc. 9. v. 24. tunc linum fumigans non extinguet, & calamum quassatum non conteret, Es. 42. vers. 3. sed quod cœpit in nobis bonum opus, perficiet usque in diem Jesu Christi, Phil. 1. v. 6.

De Secundo.

Vidimus lapsum Thomæ detestabilem, videbimus etiam per Dei gratiam sublevationem Christi amicabilem, ubi duopotissimum consideranda occurrunt:

I. Modus, quomodo lapsum crexerit, nimirum

1. Repetitâ accessione, quæ est

1. Gratiosa. Thomas stupendâ suâ incredulâ.

Vid. infr.
Lect. III.
p. 538. b.